

Dr. Németh Attila: Művészek és pszichopatológia

Dr. Janka Zoltán professzor könyvismertetőjéből részlet:

„A kiemelkedő kreativitás gyakorta együtt jár lelki kiegyensúlyozatlansággal, vagy akár pszichiátriai betegség kategóriájába sorolható tünetekkel. Többen a kivételes alkotóerő és az elmezavar közös gyökereit vetik fel, miként a költő John Dryden ("Lángész és örület biz' közeli/S szál ösvény, mi kapcsukat szétszeli"), vagy a legújabb genetikai kutatások (Nature Neuroscience, 2015).

Németh Attila legújabb könyve erről a kapcsolódásról szól. A zömmel a művészvilághoz tartozó eminens személyek sorsának és alkotásainak bemutatása kapcsán a pszichés tünetek és egyéni szenvedések megvilágítására kerül sor kiváló szakmai felkészültséggel... A szerző a művész (és tudós) sorsok és tünetek elemzésénél eredeti dokumentumokra, leírásokra és jellemzésekre támaszkodik, objektív, tárgyilagos megközelítést alkalmaz. Teszi mindezt olyan formában, amely az Olvasóban az esetek zömében együttérzést kelt.

Ezt annál is könnyebb elérnie, hiszen olyan kiválóságok életútjára, alkotásaira és lelki megnyilvánulásaira tér ki pszichiátriai szemmel, akik a társadalom számára felbecsülhetetlen kulturális értéket jelentenek, mint a költő Babits Mihály, Hölderlin, József Attila, Juhász Gyula, Reményik Sándor, Rilke, ill. az író Dosztojevszkij, Kosztolányi Dezső, vagy a festőművész Csontváry, Dalí, Gulácsy, Frida Kahlo, Modigliani, Munch, van Gogh, ill. a filozófus Rousseau és a zeneszerző Ravel. Sor kerül a talán kevésbé ismert Cholnoky fivérek (köztük a földrajztudós Jenő), Karinthy Gábor költő, valamint a polihisztor tulajdonságokkal megáldott, tragikus sorsú Csáth Géza, ill. a kivételes sikereket elért, de szintén szerencsétlen körülmények között elhunyt rövid életű Michael Jackson pop-énekes bemutatására is.

A könyv maga a kreatív megközelítés, hiszen a szerteágazó, bonyolult, szövevényes és deviáns viselkedésmintázatok között próbál igényesen, nagy kulturális kitekintéssel és érzékenységgel, széles szakmai ismerettel, de ugyanakkor fegyellemmel rendet teremteni és a dokumentumok alapján feltárt pszichés tüneteket valamilyen betegségkategóriához sorolni.

A könyv minden bemutatott személynél rövid névjeggyel indít, amit az életút taglalása, a fontosabb alkotások megemlézése vagy illusztrációja és a tünetek pszichiáter szemmel történő elemzése követ, amelyet rövid összefoglaló zár... A művészek és tudósok bemutatása nagyobb pszichiátriai betegségrcsoportok szerint történik, azaz egy-egy főbb fejezethez sorol egyes személyeket.

A könyv minden érdeklődő számára ajánlható egyrészt amiatt, hogy az Olvasó ráérezzen azon érzékeny adottságokra, amelyek segítségével a jellemzett művészek a világ ingereire reagáltak az emóciók, percepciók, intellektuális, magatartási és energiafunkciók széles repertoárjának mozgósításával. Másrészt, hogy az Olvasó számára nyilvánvaló legyen, hogy hatalmas életművek sokszor csak egyéni szenvedések árán jöhetnek létre, s a lelki kín kitermeli – mint a sebzett kagyló – az igaz gyöngyszemeket. A könyv ezáltal azt a célt is szolgálhatja, hogy a társadalmat érzékenyítse és megértőbbé tegye azon pszichiátriai betegek iránt, akik esetleg ilyen kiemelkedő kreativitásra és kulturális értékteremtésre nem képesek.